

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

5.1.2.e

Nederland

Datum 15 juli 2022
Betreft Besluit op Wob-verzoek inzake de in Nederland gevestigde defensie
en veiligheidsgerelateerde industrie | deelbesluit 3

Geachte 5.1.2.e

Met uw brief van 24 juni 2019, ontvangen op 25 juni 2019 en geregistreerd met kenmerk 19153956, heeft u namens 5.1.2.e met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: de Wob) verzocht om documenten betreffende de in Nederland gevestigde defensie- en veiligheidsgerelateerde industrie betreffende de periode van 1 januari 2013 tot 24 juni 2019 (hierna: het Wob-verzoek).

De Wet open overheid heeft de Wob vervangen

De Wet open overheid (hierna: de Woo) is op 1 mei jl. in werking getreden en heeft de huidige Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangen. De Wet open overheid heeft als doel overheden en semi overheden transparanter te maken en is dus nog sterker gebaseerd op het uitgangspunt dat overheidsinformatie openbaar is, tenzij er een reden is waarom dat niet kan. Een open overheid is essentieel voor het vertrouwen tussen de samenleving en haar overheid en daarmee een belangrijke pijler van onze democratie. Een open overheid staat ook open voor wat er beter kan. De Woo gaat ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. Handelen volgens de Woo zal er toe leiden dat het debat over onze keuzes eerder, en beter, wordt gevoerd. Daar wordt niet alleen de overheid zelf beter van, zo dragen we ook bij aan een samenleving waar iedereen mee kan doen: Een cultuur waarin we vrijuit adviseren én informatie zoveel mogelijk openbaar maken. Iedereen heeft het recht om overheidsinformatie op te kunnen vragen zonder daarbij een reden te hoeven aangeven. Dit staat in het eerste artikel van de Woo. Dit is een belangrijk recht van de burger, waarbij het uitgangspunt is dat overheidsinformatie openbaar is, tenzij er uitzonderingsgronden zijn die openbaarheid beperken. De uitzonderingsgronden staan in hoofdstuk 5 van de Woo. Op grond van deze uitzonderingsgronden ben ik gehouden om informatie die de Staat kan schaden niet openbaar te maken. Anderzijds dien ik het algemeen belang van openbaarheid af te wegen tegen de belangen die door de uitzonderingsgronden worden beschermd. Hierbij geldt in het algemeen de regel dat wanneer ik informatie aan u verstrek, het openbaar is voor een ieder.

**Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie**
Directie Topsectoren en
Industriebeleid

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Behandeld door

5.1.2.e

5.1.2.e minezk.nl

Ons kenmerk
DGBI-TOP / 22148888

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Het Wob-verzoek in relatie tot de Woo

De stukken (documenten of bijlagen bij documenten) in het zoekresultaat die niet in deelbesluit 1 of in deelbesluit 2 tegen de uitzonderingsgronden van de Wob zijn beoordeeld, zijn in voorliggend deelbesluit 3 beoordeeld tegen de uitzonderingsgronden genoemd in hoofdstuk 5 van de Woo. Bij mijn overwegingen in dit deelbesluit verwijs ik naar de uitzonderingsgronden van de Woo. De relevante artikelen uit de Woo kunt u vinden in bijlage 1 bij dit deelbesluit. Belangrijk verschil van de Woo met de Wob is dat de relatieve uitzonderingsgronden uit artikel 5.1, tweede lid, van de Woo en intern beraad, artikel 5.2, van de Woo, niet meer van toepassing zijn op documenten ouder dan vijf jaar, tenzij er redenen zijn waarom het tijdsverloop zwaarder weegt dan openbaarmaking.

DGBI-TOP / 22148888

De verwijzing naar de uitzonderingsgronden in de deels openbaar te maken stukken in dit deelbesluit, en in de inventarislijsten.

In de met deelbesluit 3 deels openbaar te maken stukken wordt, op gelijke wijze als in deelbesluit 1 en deelbesluit 2, voor de niet openbaar te maken informatie in deze stukken verwezen naar de artikelnummers van de uitzonderingsgronden van de Wob. Omzetting in de stukken van deelbesluit 3 van de verwijzingen naar de artikelnummers van de Wob naar de artikelnummers in de Woo zou in dit stadium verdere vertraging in de totstandkoming van het deelbesluit tot gevolg hebben. Bijlage 1 bij dit deelbesluit geeft in tabelvorm per uitzonderingsgrond aan onder welk artikelnummer deze uitzonderingsgrond is genoemd in de Wob en wat het de corresponderende artikelnummers in de Woo is van deze overeenkomstige uitzonderingsgrond. In de inventarislijsten van stukken die als bijlagen aan dit besluit zijn toegevoegd, is een verwijzing naar de artikelnummers van de Wob en naar de artikelnummers van de Woo opgenomen.

Deelbesluiten inzake het Wob-verzoek, procesverloop

Op basis van de met u overeengekomen zoekopdrachten in het archiefsysteem is in 2020 het zoekresultaat ontstaan, bestaande uit 2304 documenten. Ook is in 2020, in een bespreking met u, een overzicht gedeeld, de overzichtslijst, met de titels van de documenten in het zoekresultaat. Op het moment dat deze bespreking plaatsvond was de inhoudelijke beoordeling van de stukken (documenten of bijlagen bij documenten) in het zoekresultaat op grond van de Wob, of in relatie tot internationale verdragsregels, niet uitgevoerd. Met deelbesluit 1, d.d. 30 december 2020 en kenmerk DGBI / 20280785, heb ik u geïnformeerd over mijn beslissingen tot openbaarmaking betreffende 1168 stukken (documenten of bijlagen bij documenten) op grond van de Wob. Met deelbesluit 2, d.d. 02 maart 2022 en kenmerk DGBI / 22025109, heb ik u geïnformeerd over mijn beslissingen tot openbaarmaking betreffende 1755 stukken (documenten of bijlagen bij documenten) op grond van de Wob. Met voorliggend deelbesluit beslis ik op grond van de Woo ten aanzien van openbaarmaking van de resterende 155 stukken (documenten of bijlagen bij documenten) in het zoekresultaat.

Zienswijzen

U bent in de gevoerde overleggen er over geïnformeerd dat er derde belanghebbenden zijn bij de openbaarmaking van de documenten en dat deze in

de gelegenheid zijn gesteld hierover hun zienswijzen te geven. Ten behoeve van dit deelbesluit zijn 5 partijen in de gelegenheid gesteld hun zienswijze te geven. De ontvangen zienswijzen van de derde belanghebbenden heb ik in mijn belangenafweging meegenomen.

DGBI TOP / 22148888

Besluit

Wettelijk kader van het Woo-verzoek

Ingevolge artikel 1.1 van de Woo wordt het Woo verzoek ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikel 5.1 van de Woo. Immers, het recht op openbaarmaking op grond van de Woo dient uitsluitend het algemeen belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische samenleving. Het komt iedere burger in gelijke mate toe, waardoor er ten aanzien van de openbaarheid geen onderscheid kan worden gemaakt naar gelang de persoon of de bedoeling of belangen van de verzoeker. Indien ik aan u de betreffende stukken verstrek, moet ik deze ook aan anderen geven indien zij daarom verzoeken.

De belangenafweging in relatie tot de Woo

De door mij uitgevoerde belangenafweging voor openbaarmaking van stukken inzake het Wob verzoek is, overeenkomstig artikel 5.1 van de Woo, betrokken op enerzijds het algemene belang bij openbaarmaking van de gevraagde informatie en anderzijds het vertrouwelijkheidsbelang in deze stukken te beschermen met de weigeringsgronden die de Woo hiervoor biedt.

Ook weeg ik mee dat documenten zelfstandig leesbaar zijn als ik de gegevens hieruit heb verwijderd op de gronden van de Woo die mij hiertoe er beschikking staan. Als ik vind dat zelfstandige leesbaarheid van het document vervalst, dan verstrek ik het document niet.

Leeswijzer

Dit deelbesluit is als volgt opgebouwd:

- Onder punt 1 van dit deelbesluit geef ik een toelichting op de informatie in de stukken;
- Onder punt 2 geef ik, in samenhang met bijlage 3, aan welke stukken buiten de reikwijdte van het Woo verzoek vallen.
- Onder punt 3 geef ik aan dat een specifiek document in het Woo verzoek een concept betreft van een reeds openbaar gemaakt document en dat de werkinstructie voorschrijft dat concepten niet openbaar worden gemaakt. Ook motiveer ik aldaar waarom ik persoonsgegevens in de stukken niet openbaar maak;
- Onder 4, 5 en 6 deel ik met u informatie, mijn overwegingen en mijn besluit ten aanzien van enkele deelverzamelingen met stukken die gelijksoortige informatie bevatten. Het gaat om deelverzamelingen van stukken inzake:
  - defensiegerelateerde exportoverleggen (exportoverleggen);
  - TNO-stukken met een militair strategisch karakter (TNO-STRAT stukken);
  - defensiegerelateerde financiële informatie op project- of onderdeelniveau (defensiegerelateerde projectbudgettering).

De inventarislijsten van de stukken met bovenbedoelde gelijksoortige informatie zijn per deelverzameling gerubriceerd en deze inventarislijsten deel ik met u via: DGBI-TOP / 22148888

- bijlage 4 met in de titel: "inventarislijst van stukken inzake de defensiegerelateerde exportoverleggen";
- bijlage 5 met in de titel: "inventarislijst van TNO-stukken met een militair strategisch karakter";
- bijlage 6 met in de titel: "inventarislijst van stukken inzake defensiegerelateerde projectbudgettering".
- Onder punt 7 geef ik u mijn besluit en, indien van toepassing, mijn afwegingsgronden ten aanzien van openbaarmaking van de overige stukken in dit deelbesluit. De inventarislijst met de titels van deze overige stukken in dit deelbesluit deel ik met u door middel van bijlage 7 met in de titel: "inventarislijst van de overige stukken die (deels) openbaar worden gemaakt met verwijzing naar de Woo-gronden" bij dit deelbesluit. Bijlage 8 bij dit deelbesluit met in de titel : "bundel met stukken die (deels) openbaar worden gemaakt" bevat alle stukken die ik met dit deelbesluit (deels) openbaar maak.
- Onder punt 8 van dit deelbesluit herhaal ik mijn in deelbesluit 2 aan u gedane aanbod om een informeren gesprek te voeren met mijn medewerkers over de activiteiten van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat in relatie tot de bedrijven in de Nederlandse defensie technologische & industriële basis (NL-DTIB).
- Bijlage 1 bij dit deelbesluit bevat de relevante artikelen uit de Woo. Bijlage 2 geeft een overzicht van het procesverloop en voorbereidingshandelingen bij de deelbesluiten.

1. Toelichting op de informatie in de stukken

Het Wob verzoek is gericht op openbaarmaking van stukken bij het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) over de in Nederland gevestigde defensie- en veiligheidsgerelateerde industrie. Op basis van het kabinetsbeleid, dat onder meer is uiteengezet in de Defensie Industrie Strategie (DIS) en ook in de Kamerbrief 'Visie op de toekomst van de industrie in Nederland' d.d. 30 oktober 2020, heeft EZK hierin een belangrijke rol, hetgeen overigens ook het grote aantal stukken in antwoord op uw Wob verzoek verklaart. In de onderstaande paragrafen wordt kort uitgewerkt hoe de DIS doelstellingen, de rol van EZK en het beleidsinstrumentarium richting NL DTIB zich verhouden tot de informatie in de stukken in dit deelbesluit.

De Defensie Industrie Strategie (DIS) in relatie tot de NL-DTIB

De Defensie Industrie Strategie (DIS) benoemt als beleidsdoelstellingen het beschermen, versterken en (internationaal) positioneren van de defensie- en veiligheidsindustrie om daarmee bij te dragen aan de bescherming van de wezenlijke belangen van nationale veiligheid. De DIS bevat ook een uiteenzetting van het beleidsinstrumentarium, beredeneerd vanuit de belangen van de soevereine staat, die vanwege de uitvoering van haar grondwettelijke taken, een krijgsmacht vereist. Ten behoeve van de inzetbaarheid, inzetgereedheid en het voortzettingsvermogen van de krijgsmacht is een defensie- en veiligheidsindustrie benodigd. In de DIS zijn de benodigde kennis- en technologiegebieden en ook de

benodigde industriële capaciteiten geïdentificeerd die zoveel als mogelijk nationaal verankerd moeten worden om een bepaalde mate van strategische autonomie te realiseren en daarmee bij te dragen aan de bescherming van de wezenlijke belangen van nationale veiligheid. Meer specifiek laat strategische autonomie zich omschrijven als gegarandeerde toegang tot en beschikbaarheid van (internationale) kennis, rechten, mensen en middelen die noodzakelijk zijn om operationele relevantie en inzetbaarheid van de krijgsmacht te garanderen, ongeacht de coalitie waarbinnen inzet plaatsvindt. De benodigde industriële capaciteiten worden aangeduid als de Nederlandse Defensie Technologische & Industriële Basis (NL DTIB).

Instandhouding van de NL DTIB draagt daarmee bij aan de realisatie van een bepaalde mate van strategische autonomie op nationaal niveau en tevens op Europees en internationaal niveau. Bij het ontbreken van een NL-DTIB zou Nederland volledig afhankelijk zijn van de kennis en productie- en onderhoudscapaciteiten van leveranciers die onder controle staan van andere, al dan niet bevriende, mogendheden. Immers, de activiteiten van deze buitenlandse defensiebedrijven zijn zodanig verweven met het nationaal belang van deze buitenlandse landen dat deze niet van elkaar kunnen worden gescheiden.

De NL-DTIB in relatie tot het beleidsinstrumentarium van EZK

De defensie- en veiligheidsgerelateerde markten binnen de Europese Unie, en ook daarbuiten, kenmerken zich door gesloten, veelal nationale markten, wat leidt tot een ongelijk speelveld. Immers, de Original Equipment Manufacturers (OEM's) van defensiesystemen bevinden zich in Europa vooral in het Verenigd Koninkrijk (non-EU), Frankrijk, Duitsland, Italië, Spanje en Zweden. Ook de toeleveranciersketens van deze OEM's hebben overwegend een gesloten en nationaal karakter.

De middelgrote en kleinere EU lidstaten, waaronder Nederland, beschikken over een bescheidenere defensie- en veiligheidsindustrie die moeilijk toegang krijgt tot de toeleveranciersketens van de grote Europese en Amerikaanse OEM's.

Ter behoud van strategische autonomie wil het ministerie van Defensie bij de aanschaf van materieel natuurlijk het beste product voor de beste prijs, maar ook een product dat een zo groot mogelijke betrokkenheid van het Nederlandse bedrijfsleven oplevert. Echter, de directe opdrachten van het ministerie van Defensie aan bedrijven in de NL-DTIB zijn onvoldoende om de NL-DTIB in stand te houden en te ontwikkelen. Om de NL-DTIB op een, mede voor strategische autonomie, gewenst niveau te houden of krijgen, wordt daarom een breed beleids- en uitvoeringsinstrumentarium ingezet, waaronder het Industriële Participatiebeleid: Voor de aankopen die het ministerie van Defensie doet in het buitenland, wordt – kort gezegd – met de buitenlandse leverancier een industriële participatie overeenkomst gesloten. Op grond van deze overeenkomst bindt het buitenlandse bedrijf zich om veiligheidstechnologische opdrachten voor producten of diensten bij bedrijven en kennisinstellingen in de NL DTIB te plaatsen, in het bijzonder bij bedrijven of kennisinstellingen in de prioritaire technologiegebieden van de NL DTIB.

Samenwerkingen op grond van industriële participatie leiden tot kansrijke producten voor de export, en dragen daarmee ook bij aan het economisch verdienvermogen van Nederland. Zo is Nederland wereldwijd een van de koplopers op het terrein van radar- en sensortechnologie. Ook op andere terreinen onderscheidt Nederland zich door innovatieve toepassingen en high tech-

oplossingen, maar belangrijker, het Industriële Participatiebeleid draagt rechtstreeks bij aan de veiligheid van Nederland.

DGBI-TOP / 22148888

Industriële participatie dient daarmee dus primair het veiligheidsbelang van Nederland door bij te dragen aan de invulling van de eigen verantwoordelijkheid voor de nationale veiligheid. Het Commissariaat Militaire Productie(CMP), een onderdeel van mijn organisatie, geeft uitvoering aan het industriële participatiebeleid en ook aan de uitvoering van andere beleidsinstrumenten, waaronder ook de Medefinancieringsovereenkomst F-35. Vanuit deze uitvoeringsrol ontstaan veel internationale contacten en heel veel stukken die raken aan de wezenlijke belangen van nationale veiligheid van de Nederlandse staat, van lidstaten en bevriende staten. Ook bevatten de stukken concurrentiegevoelige informatie.

Ten overvloede benadruk ik dat informatie over de veiligheidstechnologische capaciteiten van de krijgsmacht of over de bedrijven in de NL DTIB, zoals die bijvoorbeeld besloten ligt in veel van de stukken zoals ik die onder mij heb, uitsluitend bijdraagt aan het behoud van de nationale veiligheid zolang er beperkingen zijn aan de openbaarheid van deze informatie.

In het wettelijke kader van de Woo, en gezien tegen een nadere uitwerking van mijn overwegingen geef ik onderstaand invulling aan de belangenafwegingen voor dit afsluitende deelbesluit, deelbesluit 3, inzake het verstrekken van informatie ingevolge de Woo betreffende de in Nederland gevestigde defensie en veiligheidsgelateerde industrie voor de periode van 1 januari 2013 tot 24 juni 2019.

2. Stukken buiten de reikwijdte van het Woo-verzoek

Uit de beoordeling van de stukken voor dit deelbesluit volgt dat 35 stukken buiten de reikwijdte van het Woo-verzoek vallen. Deze stukken bevatten geen informatie die betrekking heeft op de in Nederland gevestigde defensie- en veiligheidsgelateerde industrie. Deze stukken, waarvan ik de titels heb opgenomen in bijlage 3 bij dit besluit, heb ik geclassificeerd als 'buiten reikwijdte van het Woo verzoek'.

3. De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, publicatie van concepten

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder e, van de Woo maak ik geen informatie openbaar als dit de persoonlijke levenssfeer schaadt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. Het gaat om persoonsgegevens die (indirect) te herleiden zijn tot een persoon zoals namen, e-mailadressen, telefoonnummers. Functienamen zijn verwijderd indien op basis van deze functienaam de persoon kan worden achterhaald.

In vrijwel alle stukken (documenten of bijlagen bij documenten) staan persoonsgegevens, zoals namen, e-mailadressen, functienamen en telefoonnummers. Ik vind het in dit geval belangrijk dat de identiteit van betrokkene niet bekend wordt omdat dit zijn of haar privacy kan schenden. Dat vind ik niet wenselijk. In mijn afweging om deze persoonsgegevens openbaar te maken heb ik de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zwaarder laten

wegen dan het belang van de publieke controle dat is gemoeid met het openbaar maken van de namen (vgl. ABRvS 3 februari 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BL1844). Immers, in deze gevallen is niet in te zien dat de mate van publieke controle minder wordt door het niet openbaar maken van de namen en e-mailadressen van de betrokkenen. De bestuurlijke aangelegenheid waarop de stukken zien wordt niet minder controleerbaar door het niet openbaar maken van de namen en e-mailadressen. Omdat de publieke controle intact blijft, heb ik bij de afweging van de belangen de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer zwaarder laten wegen dan het openbaar maken van de persoonsgegevens, nu dit laatste geen doel dient. Daarom maak ik deze persoonsgegevens niet openbaar.

DGBI TOP / 22148888

Voor zover het de namen, e-mailadressen, functienamen en telefoonnummers van ambtenaren betreft is hierbij het volgende van belang. In het kader van goed werkgeverschap vind ik dat het belang van privacy zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Dit ter bescherming van de privacy van de betrokken ambtenaren. Daarbij weegt mee dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die met een ambtenaar in contact treedt, maar om, openbaarmaking op grond van de Woo.

**Stuk dat als concept interdepartementaal heeft gerouleerd:
Ontwerpbegroting 2015 Defensie**

Concepten van documenten worden in beginsel niet openbaar gemaakt. Deze documenten zijn immers bedoeld om intern met elkaar van gedachte te wisselen en zijn dan ook aan te merken als documenten voor intern beraad (artikel 5.2 van de Woo).

Uit de beoordeling van de stukken in dit deelbesluit volgt dat een conceptversie van de begroting van Defensie in het zoekresultaat terecht is gekomen. Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder i, van de Woo kan ik geen informatie openbaar maken wanneer dit het goed functioneren van de Staat of andere overheden schaadt en dit belang zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. Immers, voor een ordentelijk verloop van het besluitvormingsproces is het belangrijk dat het besluitvormingsproces gebeurt op basis van voldragen documenten. Wanneer communicatie over conceptteksten of de conceptteksten zelf openbaar worden gemaakt is dit schadelijk voor het besluitvormingsproces en daarmee het goed functioneren van de Staat omdat er een publiek debat kan ontstaan over conceptdocumenten die niet rijp zijn voor besluitvorming. Daar kan ook hier sprake van zijn. Het betreft het document dat in de aan u verstrekte overzichtslijst is aangeduid als: "2014.07.18 12.05 10. Ontwerpbegroting 2015 Defensie SG versie 17 juli 2014". Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder i, van de Woo verstrek ik u dit stuk niet. De definitieve ontwerpbegroting Defensie 2015 is openbaar gemaakt op 26 september 2014, zie ook: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2014-386.html>.

4. Stukken inzake periodieke overleggen over export met bedrijven in de NL-DTIB (exportoverleggen)

Uit de beoordeling van de stukken in het zoekresultaat volgt dat acht stukken betrekking hebben op individuele overleggen met bedrijven in de NL-DTIB in het kader van exportbevordering: de exportoverleggen. Het betreft één

agendavoorstel van een dergelijk exportoverleg en zeven verslagen van dergelijke exportoverleggen.

DGBI-TOP / 22148888

De exportoverleggen worden gevoerd door enerzijds medewerkers van CMP, medewerkers van het ministerie van Defensie en van het ministerie van Buitenlandse zaken, en anderzijds door vertegenwoordigers van een bedrijf of een kennisinstelling in de NL-DTIB. De exportoverleggen zijn gericht op exportbevordering van producten en diensten van de bedrijven in de NL-DTIB en hebben tot doel om overheidsmedewerkers te informeren over de technologische stand van zaken van defensie- en veiligheidsgelateerde systemen en diensten in relatie tot zowel het gebruik van deze producten en diensten door de Nederlandse krijgsmacht als ook in de exportmogelijkheden en barrières van die systemen en diensten. Tijdens de overleggen is gesproken over details van defensie- en veiligheidsgelateerde producten en diensten die de Nederlandse krijgsmacht gebruikt. Ook is op detailniveau besproken welke bedrijven en welke kennisinstellingen welke producten en diensten aan welke landen leveren, of mogelijk gaan leveren en welke barrières daarbij wordenesignaleerd. De manier waarop de overleggen met deze bedrijven is gevoerd, is te kwalificeren als een contact dat door deze ondernemingen redelijkerwijs als vertrouwelijk mag worden beschouwd.

De informatie in de zeven verslagen van de exportoverleggen is een samenvatting van de uitgewisselde informatie tijdens het betreffende exportoverleg. De verslagen bevatten daarmee ook details over defensie- en veiligheidsgelateerde producten en diensten die de Nederlandse krijgsmacht gebruikt, en ook details over welke bedrijven en welke kennisinstellingen welke producten en diensten aan welke landen leveren, of mogelijk gaan leveren.

De informatie in deze zeven verslagen geeft inzicht in veiligheidstechnologische kennis en capaciteiten van de betreffende bedrijven en kennisinstellingen in de NL-DTIB, en daarmee ook in de capaciteiten van de nationale defensie en ook de defensie van bevriende staten en lidstaten, waar deze producten en diensten aan geleverd worden.

De informatie in deze zeven verslagen bevat wetenswaardigheden met betrekking tot de afzet van producten en diensten en de kring van afnemers en leveranciers van deze producten en diensten, die vertrouwelijk aan de overheid zijn medegedeeld. Uit deze gegevens kunnen wetenswaardigheden worden afgeleid met betrekking tot de financiële bedrijfsvoering van de betrokken bedrijven en kennisinstellingen die bij openbaarmaking hun concurrentiepositie en onafhankelijkheid kunnen schaden. Overigens tast tijdsverloop de vertrouwelijkheid van deze informatie niet aan (ABRvS, 21 januari 2019, ECLI:NL:RVS:2009:BH0448, rechtspraak.nl). Daarnaast is, gegeven dat de medewerkers van de bedrijven dit contact redelijkerwijs als vertrouwelijk mochten beschouwen, sprake van vertrouwelijke mededeling.

Door openbaarmaking van de verslagen van de exportoverleggen:

1. zou de veiligheid van de Nederlandse staat kunnen worden geschaad.
Openbaarheid van de verslagen over de exportoverleggen geeft inzicht in de

capaciteiten van de krijgsmacht om operationeel te handelen. Openbaarheid van de stukken maakt daarmee de krijgsmacht kwetsbaar omdat tegenstanders met de veiligheidstechnologische informatie in deze stukken kunnen anticiperen op het handelen van de krijgsmacht. Dit schaadt het wezenlijke veiligheidsbelang van de Nederlandse Staat.

Daarnaast zou de veiligheid van de Nederlandse staat kunnen worden geschaad doordat openbaarmaking van deze informatie de Nederlandse defensie- en veiligheidsgerelateerde industrie onaantrekkelijk maakt als productielocatie voor buitenlandse veiligheidstechnologische bedrijven. Deze buitenlandse veiligheidstechnologische bedrijven, en ook de overheden waar deze buitenlandse veiligheidstechnologische bedrijven onder ressorteren, kunnen er niet op vertrouwen dat de veiligheidstechnologische informatie die door bedrijven met de Nederlandse overheid wordt gedeeld, vertrouwelijk blijft. Buitenlandse veiligheidstechnologische bedrijven, en hun overheden, zullen daardoor bedenkingen hebben en terughoudender zijn bij het inschakelen van de Nederlandse defensie- en veiligheidsgerelateerde industrie. Deze terughoudendheid leidt tot vermindering van opdrachten naar de Nederlandse defensie- en veiligheidsgerelateerde industrie, met als gevolg dat veiligheidstechnologische capaciteiten niet meer actueel en relevant gehouden kunnen worden. Dit beperkt het Nederlandse autonome handelingsperspectief en schaadt daarmee het wezenlijke veiligheidsbelang van Nederland, omdat het Nederland vanuit defensief oogpunt afhankelijker maakt van andere lidstaten of staten;

2. worden vertrouwelijke bedrijfs- en fabricagegegevens openbaar. De verslagen van de exportoverleggen bevatten bedrijfs- en fabricagegegevens en uit dit soort gegevens kunnen wetenswaardigheden worden afgelezen of afgeleid met betrekking tot de afzet van producten of de kring van afnemers of leveranciers;
3. zouden mogelijk internationale contacten met de betrokken staten en de daarmee te vereenzelvigen buitenlandse defensiebedrijven (de activiteiten van defensiebedrijven zijn zodanig verweven met het nationaal belang dat deze niet van elkaar kunnen worden gescheiden) op bepaalde punten stroever kunnen gaan lopen als de betreffende documenten openbaar worden gemaakt. Immers, de bestuurscultuur in deze staten is gebaseerd op vertrouwelijkheid van onderhavige informatie. Hierdoor kan de betrekking van Nederland met andere staten of internationale organisaties worden geschaad doordat openbaarmaking inzicht levert in de veiligheidstechnologische kennis en capaciteiten van de krijgsmachten van die andere lidstaten en bevriende staten, wat Nederland zal worden aangerekend, en schaadt daarmee de betrekking van Nederland met deze lidstaten en bevriende staten. Tevens is Nederland gehouden aan internationale verdragen, zoals het NATO verdrag, of het EU Werkingsverdrag, op grond waarvan een gemeenschappelijk binnen die verbanden gedeeld wezenlijk veiligheidsbelang (security of information) wordt gediend door te beletten dat strategische informatie openbaar wordt;

Gelet op mijn informatie over en overwegingen bij de verslagen van de exportoverleggen, zoals hiervoor uiteengezet, maak ik deze zeven stukken niet openbaar omdat openbaarmaking van de in deze stukken neergelegde informatie

de veiligheid van de Staat kan schaden. Op grond van artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder b, van de Woo, maak ik geen informatie openbaar als dit de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden.

DGBI TOP / 22148888

Daarnaast bevatten de documenten in vertrouwen verstrekte bedrijfs- en fabricagegegevens als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Woo. Op grond van dat artikel maak ik geen informatie openbaar als het gaat om bedrijfs- en fabricagegegevens die in vertrouwen aan de overheid zijn medegedeeld.

Verder weeg ik het belang bij het voorkomen van ernstige verslechtering van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties (artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder a, van de Woo) en mogelijke verslechtering van de economische of financiële belangen van onder meer de Staat (op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Woo) zwaarder dan het algemene belang van openbaarmaking.

De titels van de zeven stukken inzake de exportoverleggen heb ik vermeld in een tabel die ik als bijlage 4 met in de titel: "inventarislijst van stukken inzake de defensiegerelateerde exportoverleggen" heb toegevoegd aan dit besluit. De agenda van het exportoverleg maak ik openbaar. Het stuk is opgenomen in de bundel met stukken die ik openbaar door middel van bijlage 8 bij dit deelbesluit en de titel staat vermeld in de tabel die aan dit besluit is toegevoegd als bijlage 7 met in de titel: "inventarislijst van de overige stukken die (deels) openbaar worden gemaakt met verwijzing naar de Woo-gronden".

5. TNO-stukken met een militair strategisch karakter

Uit de beoordeling van de stukken in het zoekresultaat volgt dat een deelverzameling van de stukken in dit deelbesluit in direct verband staat met de Raad Voor Het Defensieonderzoek (RDO). Het betreft een agendavoorstel voor een bijeenkomst van de RDO, vergaderstukken onder meer in de vorm van rapporten van studies die in opdracht of onder toezicht van de RDO zijn gemaakt door het defensiedeel van TNO, en een internationale veiligheidstrategie (hierna: TNO STRAT-stukken).

Defensie heeft een aantal defensiespecifieke expertises, die essentieel zijn voor de taakuitvoering van de krijgsmacht, belegd bij het defensiedeel van TNO. De RDO adviseert Defensie op wetenschappelijk niveau op een groot aantal kennis- en technologiegebieden met als doel om Defensie structureel in staat te stellen haar militaire capaciteiten te innoveren en daarmee de ambities van de Nederlandse krijgsmacht te realiseren. Zoals verankerd in de TNO wet en nader uitgewerkt in het TNO-besluit, bepaalt de RDO daarmee het beleid van het defensiedeel van TNO.

De TNO-STRAT-stukken bevatten informatie met een militair strategisch karakter en geven inzicht in de kennisbehoefte en in de kennispositie van zowel Defensie als ook in het defensiedeel van TNO. Deze informatie geeft inzicht in de veiligheidstechnologische kennis en capaciteiten van de krijgsmacht, van bedrijven en van TNO en andere kennisinstellingen in de NL-DTIB. Uit de TNO-

STRAT-stukken zijn kennisachterstanden, de kennishiaten en ook kennisvoorsprongen af te leiden. Overigens is via de TNO STRAT-stukken niet uitsluitend inzicht te verwerven in de veiligheidstechnologische kennis en capaciteiten van TNO en Defensie, maar kan via deze TNO-STRAT-stukken ook direct dan wel indirect inzicht worden verworven in de veiligheidstechnologische kennis en capaciteiten van andere lidstaten of bevriende staten.

DGBI-TOP / 22148888

Voor het behoud van het wezenlijke veiligheidsbelang van Nederland, maar ook in het veiligheidsbelang van lidstaten en bevriende staten, is het van primair belang dat lidstaten, bevriende staten en bedrijven erop kunnen vertrouwen dat informatie betreffende veiligheidstechnologische kennis, kennishiaten, kennisvoorsprong en -capaciteiten van Defensie vertrouwelijk blijft.

Daarnaast bevatten de TNO-STRAT-stukken bedrijfs- en fabricagegegevens. Dit zijn gegevens waaruit wetenswaardigheden kunnen worden afgelezen of afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering of het productieproces dan wel met betrekking tot de afzet van producten of de kring van afnemers of leveranciers. Cijfers of gegevens die de financiële bedrijfsvoering of de financiële stromen betreffen worden in dit kader eveneens als bedrijfs- en fabricagegegevens aangemerkt. Deze gegevens zijn vertrouwelijk aan de overheid medegedeeld en uit deze gegevens kunnen wetenswaardigheden worden afgeleid met betrekking tot de financiële bedrijfsvoering van de betrokken bedrijven die bij openbaarmaking hun concurrentiepositie en onafhankelijkheid kunnen schaden. Ook is de kans aanzienlijk en reëel dat door openbaarmaking van dergelijke documenten voor een ieder TNO door (potentiële) opdrachtgevers in de toekomst niet meer wordt benaderd om onderzoek te verrichten. Concurrerende onderzoeksinstituten kunnen namelijk hun acquisitie aanpassen op basis van de gegevens in de TNO STRAT stukken. Overigens is het te gelde maken van wetenschappelijk onderzoek inherent aan het wettelijke verwervingsmodel van TNO (vgl. artikel 20 TNO wet).

Voorts is het aannemelijk dat openbaarmaking van betreffende informatie ertoe leidt dat het goed functioneren van TNO alsmede het effectueren van de wettelijke in het algemeen belang geformuleerde doelstellingen (artikel 4 TNO-wet) van TNO in het gedrang komen. Immers, indien defensieorganisaties, staten en nationale dan wel internationale opdrachtgevers (defensiebedrijven) dan wel daaraan verbonden onderzoekers er niet langer van uit kunnen gaan dat hun informatie in vertrouwen met TNO kan worden gedeeld, dan is het aannemelijk dat zij zich terughoudender zullen opstellen. TNO is afhankelijk van informatie van externe informatieleveranciers. Deze informatie, en ook de relatie met deze informatieleveranciers, zijn dan ook van groot belang voor TNO en voor het uitvoeren van haar taken. Een vrije en onbelemmerde uitwisseling van argumenten en informatie is van wezenlijk belang voor het goed kunnen uitvoeren van de wettelijke doelstelling van TNO en de andere kennisinstituten.

Door openbaarmaking van de TNO-STRAT-stukken, zeker in combinatie met elkaar:

DGBI-TOP / 22148888

1. zou de veiligheid van de Nederlandse staat kunnen worden geschaad.
Openbaarheid van de TNO STRAT stukken geeft inzicht in de capaciteiten van de krijgsmacht om operationeel te handelen. Openbaarheid van de stukken maakt daarmee de krijgsmacht kwetsbaar omdat tegenstanders met de veiligheidstechnologische informatie in deze stukken kunnen anticiperen op het handelen van de krijgsmacht. Dit schaadt het wezenlijke veiligheidsbelang van de Nederlandse Staat.
2. Daarnaast zou de veiligheid van de Nederlandse staat kunnen worden geschaad doordat openbaarmaking van deze informatie het kennisinstituut TNO als onderdeel van de Nederlandse defensie- en veiligheidsgelateerde industrie onaantrekkelijk maakt voor buitenlandse veiligheidstechnologische bedrijven. Deze buitenlandse veiligheidstechnologische bedrijven, en ook de overheden waar deze buitenlandse veiligheidstechnologische bedrijven onder ressorteren, kunnen er niet op vertrouwen dat de veiligheidstechnologische informatie die met Nederlandse bedrijven wordt gedeeld, vertrouwelijk blijft. Buitenlandse veiligheidstechnologische bedrijven, en hun overheden, zullen daardoor bedenkingen hebben en terughoudender zijn bij het inschakelen van TNO als onderdeel van de defensie- en veiligheidsgelateerde industrie. Deze terughoudendheid leidt tot vermindering van opdrachten naar de Nederlandse defensie en veiligheidsgelateerde industrie, met als gevolg dat veiligheidstechnologische capaciteiten niet meer actueel en relevant gehouden kunnen worden. Dit beperkt het Nederlandse autonome handelingsperspectief en schaadt daarmee het wezenlijke veiligheidsbelang van Nederland, omdat het Nederland vanuit defensief oogpunt afhankelijker maakt van andere lidstaten of staten;
3. worden vertrouwelijke bedrijfs en fabricagegegevens openbaar. De TNO STRAT stukken die ik onder mij heb bevatten bedrijfs en fabricagegegevens en uit dit soort gegevens kunnen wetenswaardigheden worden afgelezen of afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering of het productieproces dan wel met betrekking tot de afzet van producten of de kring van afnemers of leveranciers. Cijfers of gegevens die de financiële bedrijfsvoering of de financiële stromen betreffen worden In dit kader eveneens als bedrijfs en fabricagegegevens aangemerkt;
4. kan de betrekking van Nederland met andere staten of internationale organisaties worden geschaad doordat openbaarmaking inzicht levert in de veiligheidstechnologische kennis en capaciteiten van de bedrijven in de NL DTIB die de opdrachten aannemen waarbij tevens inzicht ontstaat in de veiligheidstechnologische kennis en capaciteiten van de opdrachtgevende bedrijven, gevestigd in de lidstaten of in bevriende staten. Dit inzicht in de kennis en capaciteiten van de defensie- en veiligheidsgelateerde industrie van andere lidstaten en bevriende staten verzwakt de krijgsmachten van die andere lidstaten en bevriende staten, wat Nederland zal worden aangerekend, en schaadt daarmee de betrekking van Nederland met deze lidstaten en bevriende staten. Tevens is Nederland gehouden aan internationale verdragen, zoals het NATO-verdrag, of het EU-Werkingsverdrag, op grond waarvan een gemeenschappelijk binnen die verbanden gedeeld wezenlijk

veiligheidsbelang (security of information) wordt gediend door te beletten dat strategische informatie openbaar wordt. Daarnaast is het mogelijk dat internationale contacten met de betrokken staten en de daarmee te vereenzelvigen buitenlandse defensiebedrijven (de activiteiten van defensiebedrijven zijn zodanig verweven met het nationaal belang dat deze niet van elkaar kunnen worden gescheiden) op bepaalde punten stroever gaan lopen als de betreffende TNO-STRAT-stukken openbaar worden gemaakt. Immers, de bestuurscultuur in deze staten is gebaseerd op vertrouwelijkheid van onderhavige informatie.

Gelet op mijn informatie over en overwegingen bij de TNO STRAT-stukken, zoals hiervoor uiteengezet, maak ik deze stukken niet openbaar omdat openbaarmaking van de in deze stukken neergelegde informatie de veiligheid van de Staat kan schaden. Op grond van artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder b, van de Woo, maak ik geen informatie openbaar als dit de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden.

Daarnaast bevatten de documenten in vertrouwen verstrekte bedrijfs- en fabricagegegevens als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Woo. Op grond van dat artikel maak ik geen informatie openbaar als het gaat om bedrijfs- en fabricagegegevens die in vertrouwen aan de overheid zijn medegedeeld.

Verder weeg ik het belang bij het voorkomen van ernstige verslechtering van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties (artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder a, van de Woo) en de mogelijke verslechtering van de economische of financiële belangen van onder meer de Staat (op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Woo) zwaarder dan het algemene belang van openbaarmaking.

De titels van de TNO-stukken met een militair strategisch karakter (TNO STRAT stukken) heb ik vermeld in een tabel die ik als bijlage 5 met in de titel: "inventarislijst van TNO-stukken met een militair strategisch karakter" heb toegevoegd aan dit besluit.

6. Stukken waarin financiële informatie op project- of onderdeelniveau is gespecificeerd betreffende defensiegerelateerde activiteiten van de kennisinstituten (defensiegerelateerde projectbudgettering)

Uit de beoordeling van de stukken in het zoekresultaat volgt dat in een deelverzameling van de stukken in dit deelbesluit de financiële budgettering op project- of onderdeelniveau van de defensiegerelateerde activiteiten van de kennisinstituten Marin, TNO en NLR. Ik maak deze stukken openbaar met uitzondering van financiële informatie op project- of onderdeelniveau van defensiegerelateerde activiteiten (hierna: defensiegerelateerde projectbudgettering). Immers, de rijksbijdrage aan de defensieactiviteiten van deze kennisinstituten is als geheel weliswaar openbaar, maar gespecificeerd op onderdeel- of projectniveau geeft de hoogte van de afzonderlijk toegekende defensiegerelateerde projectbudgettering inzicht in de capaciteit en in de gewenste capaciteit op dat deelgebied. Overigens is via de defensiegerelateerde projectbudgettering niet uitsluitend inzicht te verwerven in de

veiligheidstechnologische kennis en capaciteiten van de Nederlandse kennisinstituten en van de krijgsmacht, maar kan via de defensiegerelateerde projectbudgettering ook direct dan wel indirect inzicht worden verworven in de veiligheidstechnologische kennis en capaciteiten van andere lidstaten of bevriende staten.

DGBI TOP / 22148888

Voor het behoud van het wezenlijke veiligheidsbelang van Nederland, maar ook in het veiligheidsbelang van lidstaten en bevriende staten, is het van primair belang dat lidstaten, bevriende staten en bedrijven erop kunnen vertrouwen dat informatie betreffende veiligheidstechnologische kennisinstellingen, kennisvoorsprong en capaciteiten van krijgsmacht vertrouwelijk blijft.

Door openbaarmaking van de defensiegerelateerde projectbudgettering in de documenten, zeker in combinatie met elkaar:

1. zou de veiligheid van de Nederlandse staat kunnen worden geschaad.
Openbaarheid van de defensiegerelateerde projectbudgettering geeft inzicht in de capaciteiten van de krijgsmacht om operationeel te handelen.
Openbaarheid van de stukken maakt daarmee de krijgsmacht kwetsbaar omdat tegenstanders met de veiligheidstechnologische informatie in deze stukken kunnen anticiperen op het handelen van de krijgsmacht. Dit schaadt het wezenlijke veiligheidsbelang van de Nederlandse Staat.
Daarnaast zou de veiligheid van de Nederlandse staat kunnen worden geschaad doordat openbaarmaking van de defensiegerelateerde projectbudgettering de kennisinstituten TNO, MARIN en NLR als onderdeel van de Nederlandse defensie en veiligheidsgelateerde industrie onaantrekkelijk maakt voor buitenlandse veiligheidstechnologische bedrijven. Deze buitenlandse veiligheidstechnologische bedrijven, en ook de overheden waar deze buitenlandse veiligheidstechnologische bedrijven onder ressorteren, kunnen er niet op vertrouwen dat de veiligheidstechnologische informatie die met Nederlandse bedrijven wordt gedeeld, vertrouwelijk blijft. Buitenlandse veiligheidstechnologische bedrijven, en hun overheden, zullen daardoor bedenkingen hebben en terughoudender zijn bij het inschakelen van deze kennisinstituten als onderdeel van de defensie en veiligheidsgelateerde industrie. Deze terughoudendheid leidt tot vermindering van opdrachten naar de Nederlandse defensie en veiligheidsgelateerde industrie, met als gevolg dat veiligheidstechnologische capaciteiten niet meer actueel en relevant gehouden kunnen worden. Dit beperkt het Nederlandse autonome handelingsperspectief en schaadt daarmee het wezenlijke veiligheidsbelang van Nederland, omdat het Nederland vanuit defensief oogpunt afhankelijker maakt van andere lidstaten of staten;
2. worden vertrouwelijke bedrijfs- en fabricagegegevens openbaar. De defensiegerelateerde projectbudgettering bevatten bedrijfs- en fabricagegegevens en uit dit soort gegevens kunnen wetenswaardigheden worden afgelezen of afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering of het productieproces dan wel met betrekking tot de afzet van producten of de kring van afnemers of leveranciers. Cijfers of gegevens die de financiële bedrijfsvoering of de financiële stromen betreffen worden in dit kader eveneens als bedrijfs- en fabricagegegevens aangemerkt;

3. kan de betrekking van Nederland met andere staten of internationale organisaties worden geschaad doordat openbaarmaking inzicht levert in de veiligheidstechnologische kennis en capaciteiten van de bedrijven in de NL-DTIB die de opdrachten aannemen waarbij tevens inzicht ontstaat in de veiligheidstechnologische kennis en capaciteiten van de opdrachtgevende bedrijven, gevestigd in de lidstaten of in bevriende staten. Dit inzicht in de kennis en capaciteiten van de defensie en veiligheidsgelateerde industrie van andere lidstaten en bevriende staten verzwakt de krijgsmachten van die andere lidstaten en bevriende staten, wat Nederland zal worden aangerekend, en schaadt daarmee de betrekking van Nederland met deze lidstaten en bevriende staten. Tevens is Nederland gehouden aan internationale verdragen, zoals het NATO-verdrag, of het EU-Werkingsverdrag, op grond waarvan een gemeenschappelijk binnen die verbanden gedeeld wezenlijk veiligheidsbelang (security of information) wordt gediend door te beletten dat strategische informatie openbaar wordt. Daarnaast is het mogelijk dat internationale contacten met de betrokken staten en de daarmee te vereenzelvigen buitenlandse defensiebedrijven (de activiteiten van defensiebedrijven zijn zodanig verweven met het nationaal belang dat deze niet van elkaar kunnen worden gescheiden) op bepaalde punten stroever gaan lopen als de betreffende defensiegerelateerde projectbudgettering openbaar worden gemaakt. Immers, de bestuurscultuur in deze staten is gebaseerd op vertrouwelijkheid van onderhavige informatie.

DGBI-TOP / 22148888

Gelet op mijn informatie over en overwegingen ten aanzien van de defensiegerelateerde projectbudgettering, zoals hiervoor uiteengezet, maak ik deze stukken openbaar met uitzondering van informatie over de defensiegerelateerde projectbudgettering omdat openbaarmaking daarvan de veiligheid van de Staat kan schaden. Op grond van artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder b, van de Woo, maak ik geen informatie openbaar als dit de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden.

Daarnaast is de defensiegerelateerde projectbudgettering aan te merken als in vertrouwen verstrekte bedrijfs- en fabricagegegevens als bedoeld in artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Woo. Op grond van dit artikel maak ik geen informatie openbaar als het gaat om bedrijfs- en fabricagegegevens die in vertrouwen aan de overheid zijn medegedeeld.

Verder weeg ik het belang bij het voorkomen van ernstige verslechtering van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties (artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder a, van de Woo) en de mogelijke verslechtering van de economische of financiële belangen van onder meer de Staat (op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Woo) zwaarder dan het algemene belang van openbaarmaking.

De titels van de stukken met defensiegerelateerde projectbudgettering heb ik vermeld in een tabel die ik als bijlage 6 met in de titel: "inventarislijst van stukken inzake defensiegerelateerde projectbudgettering" heb toegevoegd aan dit besluit. De stukken zijn opgenomen in de bundel met stukken die ik openbaar maak en de

titels staan ook vermeld in de tabel die aan dit besluit is toegevoegd als bijlage 8 met in de titel: "bundel met stukken die (deels) openbaar worden gemaakt".

DGBI-TOP / 22148888

7. Overige stukken in dit deelbesluit

Voor wat betreft de overige stukken in dit deelbesluit, de stukken die niet direct vallen binnen de deelverzamelingen als bedoeld onder de nummers 2 tot en met 6 van dit deelbesluit, heb ik besloten om de informatie in deze stukken openbaar te maken, met uitzondering van de (delen in deze) stukken die betrekking hebben op:

1. de veiligheid van de Staat, en het schaden daarvan bij openbaarmaking, overeenkomstig artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder b, van de Woo. De informatie geeft mogelijk inzicht in de veiligheidstechnologische kennis en capaciteiten van de krijgsmacht en van de bedrijven en kennisinstellingen in de NL DTIB en geven daarmee inzicht in de wijze van operationeel optreden van de krijgsmacht. Bij openbaarmaking van deze informatie kan het veiligheidsbelang van de Nederlandse staat worden geschaad aangezien tegenstanders met deze informatie kunnen anticiperen op het handelen van de krijgsmacht. Daarnaast zou de veiligheid van de Nederlandse staat kunnen worden geschaad doordat openbaarmaking van deze informatie de Nederlandse defensie en veiligheidsgerelateerde industrie onaantrekkelijk maakt als productielocatie voor buitenlandse veiligheidstechnologische bedrijven. Deze buitenlandse veiligheidstechnologische bedrijven, en ook de overheden waar deze buitenlandse veiligheidstechnologische bedrijven onder ressorteren, kunnen er niet op vertrouwen dat de veiligheidstechnologische informatie die onder het industriële participatiebeleid met Nederlandse bedrijven wordt gedeeld, vertrouwelijk blijft. Buitenlandse veiligheidstechnologische bedrijven, en hun overheden, zullen daardoor bedenkingen hebben en terughoudender zijn bij het inschakelen van de Nederlandse defensie en veiligheidsgerelateerde industrie. Deze terughoudendheid leidt tot vermindering van opdrachten naar de Nederlandse defensie en veiligheidsgerelateerde industrie, de NL DTIB, met als gevolg dat veiligheidstechnologische capaciteiten niet meer actueel en relevant gehouden kunnen worden. Dit beperkt het Nederlandse autonome handelingsperspectief en schaadt daarmee het wezenlijke veiligheidsbelang van Nederland, omdat het Nederland vanuit defensief oogpunt afhankelijker maakt van andere lidstaten of staten. Op grond van artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder b, van de Woo, maak ik geen informatie openbaar als dit de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden.
2. aan mij vertrouwelijk meegedeelde bedrijfs- en fabricagegegevens, overeenkomstig artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Woo. Uit dit soort gegevens kunnen wetenswaardigheden worden afgelezen of afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering of het productieproces dan wel met betrekking tot de afzet van producten of de kring van afnemers of leveranciers. Cijfers of gegevens die de financiële bedrijfsvoering of de financiële stromen betreffen worden in dit kader eveneens als bedrijfs- en fabricagegegevens aangemerkt. Op grond van artikel 5.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Woo maak ik geen informatie openbaar als het gaat om bedrijfs- en fabricagegegevens die in vertrouwen aan de overheid zijn medegedeeld.

3. de relatie van Nederland met andere staten of internationale organisaties, en het schaden daarvan bij openbaarmaking, overeenkomstig artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder a, van de Woo. De informatie levert inzicht in de veiligheidstechnologische kennis en capaciteiten van de bedrijven in de NL-DTIB die de opdrachten aannemen, waarbij tevens inzicht ontstaat in de veiligheidstechnologische kennis en capaciteiten van de opdrachtgevende bedrijven, gevestigd in de lidstaten of in bevriende staten. Dit inzicht in de kennis en capaciteiten van de defensie- en veiligheidsgerelateerde industrie van andere lidstaten en bevriende staten verzwakt de krijgsmachten van die andere lidstaten en bevriende staten, wat Nederland zal worden aangerekend, en schaadt daarmee de betrekking van Nederland met deze lidstaten en bevriende staten. Tevens is Nederland gehouden aan internationale verdragen, zoals het NATO verdrag, of het EU-Werkingsverdrag, op grond waarvan een gemeenschappelijk binnen die verbanden gedeeld wezenlijk veiligheidsbelang (security of information) wordt gediend door te beletten dat strategische informatie openbaar wordt;
4. mogelijke verslechtering van de economische of financiële belangen van onder meer de Staat zwaarder dan het algemene belang van openbaarmaking (Op grond van artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder b, van de Woo).

DGBI-TOP / 22148888

De titels van de overige stukken in dit deelbesluit heb ik in tabelvorm opgenomen in bijlage 7 bij dit deelbesluit met in de titel: "inventarislijst van de overige stukken die (deels) openbaar worden gemaakt met verwijzing naar de Woo-gronden" bij dit deelbesluit. In de tabel is naast de titel van het stuk op dezelfde tabelregel ook vermeld welke uitzonderingsgrond of -gronden op (delen van) het betreffende stuk van toepassing zijn op grond van de Woo, en van toepassing waren op grond van de Wob.

De openbaar te maken stukken, of de delen daarvan, zijn opgenomen in bijlage 8 bij dit deelbesluit met in de titel: "bundel met stukken die (deels) openbaar worden gemaakt". De informatie in deze stukken die ik niet openbaar maak is in deze stukken 'gelakt' met een markering die verwijst naar het artikelnummer van de betreffende uitzonderingsgrond van de Wob. Via de conversietabel in bijlage 1 kan deze uitzonderingsgrond worden herleid naar de corresponderende uitzonderingsgrond onder de Woo.

Wijze van openbaarmaking

Dit besluit en de stukken die voor een ieder openbaar worden, worden geanonimiseerd op www.rijksoverheid.nl geplaatst.

8. Herhaald aanbod voor een informeren gesprek

Bij deze herhaal ik mijn eerdere aanbod aan u om met medewerkers van het Commissariaat Militaire Productie een informeren gesprek te voeren zodat de door mij geschetste context van het beleid inzake de Nederlandse defensie en veiligheidsgerelateerde industrie en de uitvoering van dit beleid door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat aan u en **5.1.2.e** kan worden toegelicht.

**Directoraat-generaal
Bedrijfsleven & Innovatie**
Directie Topsectoren en
Industriebeleid

Hoogachtend,

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens deze,

5.1.2.e

Focco Vijselaar
Directeur-generaal Bedrijfsleven en Innovatie

DGBI-TOP / 22148888

Bezwaarclausule

Een belanghebbende die bezwaar heeft tegen de weigering om informatie openbaar te maken kan binnen zes weken na de dag waarop dit is bekend gemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en de gronden waarop het bezwaar rust. Dit bezwaarschrift moet worden gericht aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK 's Gravenhage. Dit besluit is verzonden op de in de aanhef vermelde datum.